



AANGENOMEN TEKSTEN

P8_TA(2016)0350

Somalië

Resolutie van het Europees Parlement van 15 september 2016 over Somalië (2016/2881(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn eerdere resoluties over Somalië,
- gezien de verklaring van de woordvoerder van de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) over de aanslagen in Somalië op 27 februari 2016, 2 juni 2016, 26 juni 2016, 26 juli 2016 en 21 augustus 2016,
- gezien de conclusies van de Raad over Somalië van 18 juli 2016 en 15 februari 2016,
- gezien de verklaring van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid Federica Mogherini over het besluit over een verkiezingsmodel voor Somalië in 2016,
- gezien de New Deal Compact die op 16 september 2013 is goedgekeurd in Brussel,
- gezien de EU-strategie voor de veiligheid en ontwikkeling van de Sahel van september 2011,
- gezien het VN-verslag over vrijheid van meningsuiting in Somalië dat op 4 september 2016 is gepubliceerd,
- gezien resolutie 2297 (2016) van de VN-Veiligheidsraad van 7 juli 2016,
- gezien het verslag van de secretaris-generaal van de VN aan de VN-Veiligheidsraad over Somalië van 8 januari 2016 en 9 mei 2016,
- gezien het verslag van de werkgroep over de universele periodieke toetsing aan de VN-Mensenrechtenraad van 13 april 2016,
- gezien de veroordeling van de bomaanslag op een hotel in Mogadishu door de speciale vertegenwoordiger van de VN- secretaris-generaal, Michael Keating, op 30 augustus 2016,
- gezien de laatste universele periodieke toetsing (UPT) van Somalië voor de VN-Mensenrechtenraad in januari 2016,

- gezien het hulpverzoek van de Missie van de Afrikaanse Unie in Somalië (AMISOM) van 2 september 2016 om het gebruik van Geïmproviseerde Explosieven in Somalië tegen te gaan,
 - gezien de verklaring van AMISOM van 26 juli 2016 waarin de terroristische aanslagen in Mogadishu worden veroordeeld,
 - gezien de verklaring van de Speciale Vertegenwoordiger van de Afrikaanse Unie Commissievoorzitter voor Somalië, ambassadeur Francisco Caetano Madeira, van 30 augustus 2016, waarin hij de Somalische veiligheidstroepen prijst in verband met de aanslag op een hotel in Mogadishu,
 - gezien de ACS-EU-partnerschapsovereenkomst van Cotonou,
 - gezien de mededeling van de Vredes- en Veiligheidsraad van de Afrikaanse Unie op zijn 455ste vergadering van 2 september 2014 inzake de preventie en bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme in Afrika,
 - gezien het mandaat van de Afrikaanse Commissie inzake de rechten van de mens en de volkeren om de rechten van de mens en de volkeren te bevorderen en te beschermen in het kader van het Afrikaans Handvest van de rechten van de mens en de volkeren,
 - gezien het Verdrag van de Organisatie van Afrikaanse Eenheid inzake preventie en bestrijding van terrorisme, dat is aangenomen in 1999,
 - gezien artikel 135, lid 5, en artikel 123, lid 4, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat Somalië zich, na twee decennia van burgeroorlog, regeringsloosheid en terrorisme, nu in een cruciale overgangsfase bevindt; overwegende dat Somalië sinds 2012, toen met internationale steun een nieuwe regering werd geïnstalleerd, moeizaam op weg is naar stabiliteit, maar dat de nieuwe autoriteiten nog steeds worden geconfronteerd met aan Al-Qaeda gelieerde Al-Shabaab-opstandelingen;
 - B. overwegende dat, hoewel er positieve toezeggingen en beleidsmaatregelen van de Somalische regering zijn geconstateerd, zoals de oprichting van een onafhankelijke Nationale Commissie Mensenrechten, onveiligheid en politieke machtsstrijd afbreuk blijven doen aan concrete vooruitgang op het gebied van de hervorming van de rechterlijke macht en het veiligheidsapparaat;
 - C. overwegende dat omdat de civiel-rechterlijke macht niet functioneert, de regering van Somalië haar toevlucht neemt tot militaire rechtbanken om burgers te berechten en te veroordelen, waardoor de rechten van beklaagden niet gewaarborgd zijn; overwegende dat het National Intelligence and Security Agency (NISA) ruime onderzoeksbevoegdheden heeft maar geen handhavingsmandaat waardoor de procesrechten van gedetineerden van het NISA veelvuldig worden geschonden;
 - D. overwegende dat de bevolking van Somalië worstelt met en gebukt gaat onder de gevolgen van voortdurende barbaarse aanslagen van krijgsheren en terroristen; overwegende dat er op 30 augustus 2016 in Mogadishu buiten het presidentieel paleis ten minste 10 mensen zijn gedood, onder wie soldaten en burgers; overwegende dat Al-Shabaab op 26 juli 2016 in Mogadishu de basis van de Afrikaanse Unie heeft aangevallen en ten minste 13 mensen heeft gedood, waaronder VN-personeel, en dat er

in de maanden daaraan voorafgaand mortieraanvallen zijn gemeld waarbij meer dan 100 mensen zijn gedood; overwegende dat Al-Shabaab ook actief blijft in het buurland Kenia door regelmatig terroristische aanslagen te plegen;

- E. overwegende dat AMISOM, de vredeshandhavingsmissie van 22.000 manschappen van de Afrikaanse Unie, het mandaat heeft om o.a. de dreiging van Al-Shabaab en andere gewapende oppositiegroepen terug te dringen, voor veiligheid te zorgen zodat het politieke proces op alle niveaus kan plaatsvinden, alsmede stabilisatiepogingen, verzoening en vredesopbouw in Somalië, en de geleidelijke overdracht van veiligheidsbevoegdheden van AMISOM aan de veiligheidstroepen naar gelang de capaciteit van laatstgenoemden; overwegende dat het mandaat van AMISOM is verlengd tot 31 mei 2017, wat wordt toegejuicht door het Parlement;
- F. overwegende dat Oeganda, de grootste troepenleverancier, heeft aangekondigd dat het eind 2017 meer dan 6.000 troepen uit Somalië zal terugtrekken; overwegende dat de Afrikaanse Unie heeft aangekondigd de legermacht eind 2020 in zijn geheel terug te zullen trekken, en dat de veiligheidsbevoegdheden vanaf 2018 geleidelijk zullen worden overgedragen aan het Somalische leger;
- G. overwegende dat de AMISOM-troepen herhaaldelijk zijn beschuldigd van ernstige schendingen van de mensenrechten, inclusief willekeurige moorden en enkele gevallen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik;
- H. overwegende dat het naderende verkiezingsproces in Somalië een mijlpaal is voor de Somalische bevolking en langdurige gevolgen zal hebben voor de veiligheid, stabiliteit en ontwikkeling van Somalië, en de gehele regio;
- I. overwegende dat de verkiezing van de leden van het Hogerhuis van het Federale Parlement van Somalië zal plaatsvinden op 25 september 2016 terwijl de leden van het Lagerhuis van het Federaal Parlement van Somalië zullen worden gekozen van 24 september tot 10 oktober 2016; overwegende dat de president op 30 oktober 2016 door beide huizen moet worden gekozen;
- J. overwegende dat het verkiezingsproces van groot belang is voor de democratische algemene verkiezingen in 2020 die zullen worden georganiseerd door de nationale Onafhankelijke Kiescommissie;
- K. overwegende dat Omar Mohamed Abdulle, de voorzitter van het Federale Indirecte Verkiezingsimplementatieteam (FIEIT), heeft bevestigd dat het verkiezingsproces van 2016 tijdig zal plaatsvinden en dat het verkiezingsproces transparant en geloofwaardig zal zijn;
- L. overwegende dat de vrijheid van meningsuiting, die een centrale rol speelt bij de opbouw van democratische staten, nog steeds uiterst beperkt is; overwegende dat uit een recent VN-verslag over de vrijheid van meningsuiting in Somalië blijkt dat journalisten, mensenrechtenactivisten en politiek leiders nog steeds in een moeizaam klimaat opereren, inclusief moorden, voornamelijk door Al-Shabaab, arrestaties, intimidatie en de sluiting van kritische media; overwegende dat autoriteiten zelden een onderzoek instellen of de daders vervolgen;
- M. overwegende dat het National Intelligence and Security Agency (NISA) ruime

onderzoeksbevoegdheden heeft maar geen handhavingsmandaat waardoor de procesrechten van gedetineerden van het NISA veelvuldig worden geschonden;

- N. overwegende dat er volgens het VN-verslag tussen januari 2014 en juli 2016 120 gevallen van willekeurige arrestatie en detentie van mediawerknemers zijn vastgesteld; overwegende dat sinds januari 2015 slechts 10 van 48 journalisten en mediawerknemers die gearresteerd zijn voor de rechtbank zijn gebracht;
 - O. overwegende dat Somalië een van de landen met de grootste en langdurigste ontheemde gemeenschappen ter wereld is met 1,1 miljoen binnenlands ontheemden, alleen al in Mogadishu naar schatting 400.000, en bijna 1 miljoen vluchtelingen in de Hoorn van Afrika; overwegende dat de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de vluchtelingen (UNHCR) heeft gemeld dat alleen al in juli 2016 gedwongen verhuizingen en onveiligheid door het aanhoudende militaire offensief hebben geleid tot 28.000 nieuwe ontheemdingen;
 - P. overwegende dat er 420.000 Somalische vluchtelingen in kampen in Kenia zitten, met 350.000 in het Dabaab-kamp, en dat de regeringen van Somalië, Kenia en de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de vluchtelingen (UNHCR) overeengekomen zijn de vrijwillige terugkeer te faciliteren van 100.000 vluchtelingen naar Somalië naar gebieden die niet onder controle van Al-Shabaab; overwegende dat de Keniaanse regering in mei 2016 heeft verklaard dat het Dabaab-vluchtelingenkamp in noordoost-Kenia eind dit jaar zal worden gesloten;
 - Q. overwegende dat er nog steeds kinderen worden vermoord, willekeurig worden gedetineerd, en worden gerekruteerd voor de gewapende strijdkrachten, ondanks het feit dat Somalië het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind in januari 2015 heeft geratificeerd en in november 2015 de Veilige Scholen Verklaring heeft goedgekeurd, waarmee het land heeft toegezegd concrete stappen te zullen ondernemen om studenten en onderwijsinstellingen te beschermen;
 - R. overwegende dat de EU via het Europees Ontwikkelingsfonds EUR 286 miljoen (2014-2020) ter beschikking heeft gesteld met focus op de tenuitvoerlegging van de "Compact" en met name staats- en vredesopbouw, voedselzekerheid, weerbaarheid en onderwijs; overwegende dat de EU heeft toegezegd AMISOM te ondersteunen via de Vredesfaciliteit voor Afrika;
1. betuigt zijn innige deelneming aan de slachtoffers van de recente terroristische aanslagen in Somalië en aan hun achterblijvende gezinnen en betreurt ten zeerste dat er dodelijke slachtoffers zijn gevallen; veroordeelt tegelijkertijd ten strengste de daders van deze aanslagen die worden toegeschreven aan de opstandige groepering Al-Shabaab;
 2. dringt aan op versterking van de nationale veiligheidsstructuur en bescherming van de bevolking alsmede op aanvullende steun van de internationale gemeenschap voor AMISOM en de regering van Somalië in hun pogingen om vrede op te bouwen en stabiliteit te creëren;
 3. herinnert eraan dat duurzame stabiliteit en vrede alleen kunnen worden verwezenlijkt door sociale inclusie, duurzame ontwikkeling en goed bestuur op basis van de democratische beginselen en de rechtsstaat, waarbij de waardigheid en de rechten van

de bevolking volledig worden geëerbiedigd;

4. dringt erop aan dat er een inclusieve dialoog plaatsvindt tussen de sociale sectoren van het land, inclusief alle clans en stammen van de Somalische natie, zodat er wederzijds begrip kan ontstaan en een consensus voor langdurige en stabiele vrede;
5. is verheugd dat de regering en de regionale leiders een nieuw beleid voor nationale veiligheid hebben goedgekeurd en dringt er bij de regering op aan dit beleid ten uitvoer te leggen met het oog op de dreiging die er nog steeds uitgaat van Al-Shabaab;
6. dringt er bij de EU en haar internationale partners op aan zich te blijven inzetten voor samenwerking met Somalië bij de opbouw van legitieme instellingen en een Somalisch veiligheidsapparaat om terrorisme te bestrijden en alle inwoners van het land te beschermen; benadrukt dat dit van cruciaal belang is voor de constructieve ontwikkeling van Somalië en de veiligheid van de regio;
7. dringt er bij de Afrikaanse Unie (AU) op aan ervoor te zorgen dat alle troepen-leverende landen hun informatie delen met de CCTARC (AMISOM Civilian Casualty Tracking, Analysis and Response Cell) aangaande verslagen of onderzoeken naar burgerslachtoffers door troepen-leverende landen, en dat deze informatie wordt gedeeld met de UN, als voorgeschreven door VN-resolutie 2297 (2016), en in de operationele plannen van AMISOM wordt verwerkt;
8. verzoekt de regering en de EU, in het kader van haar activiteiten in Somalië met betrekking tot de rechtsstaat, om ervoor te zorgen dat voor het NISA regels worden vastgesteld met effectieve controlemechanismen en de technische expertise van Somalië's criminele inlichtingendienst (Criminal Investigation Department, CID) te verbeteren, zodat deze grondige en effectieve onderzoeken kan uitvoeren met eerbiediging van rechten;
9. is verheugd over het onderzoek van de AU naar beschuldigingen van seksueel geweld door AMISOM-troepen, dringt erop aan volledig gevolg te geven aan de aanbevelingen van het verslag, en dringt er in overeenstemming met VN-resolutie 2272 (2016) bij de AU en de troepen-leverende landen op aan ervoor te zorgen dat beschuldigingen zorgvuldig en diepgaand worden onderzocht en dat de schuldigen voor de rechter worden gebracht;
10. dringt aan op beter EU-toezicht en -capaciteitsopbouw om te zorgen voor verantwoordingsplicht voor misbruik door AMISOM-troepen, met name gezien het feit dat de EU de hoofdmoot van de financiering ter beschikking stelt;
11. wijst op de bemoedigende vooruitgang die sinds 2012 is geboekt in de richting van inclusievere verkiezingen en een overheid die rekenschap aflegt; is tevreden met het besluit van het nationaal leiderschapsforum om de komende twee jaar de oprichting en registratie te bevorderen van politieke partijen, in de aanloop naar de verkiezingen van 2020, die gebaseerd zullen zijn op het principe van één man één stem, alsmede met de poging om de overheidsinstellingen wederop te bouwen en met de vaststelling van belangrijke nieuwe wetten, op politieke partijen en op de oprichting van een onafhankelijke nationale mensenrechtencommissie; is tevreden met de besluiten die zijn genomen voor het vergroten van de vertegenwoordiging van vrouwen; benadrukt het feit dat het bijzonder belangrijk is dat er een geloofwaardig, inclusief en transparant

verkiezingsproces komt met aflegging van rekenschap, om het verkozen leiderschap de vereiste legitimiteit te verlenen;

12. erkent dat het ondersteuningsbureau van de VN in Somalië (UNSOS) positieve bijdragen heeft geleverd aan het ondersteunen van de winsten die zijn geboekt door de AMISOM en de bijstandsmis­sie van de VN in Somalië (UNSOM), door troepen en financiële en materiële hulpmiddelen bij te dragen, teneinde de bescherming van de burgerbevolking in Somalië te garanderen;
13. dringt er bij het Somalische leger en de AMISOM op aan alle nodige actie te ondernemen om elke poging van de militante rebellengroep al-Shabaab om het komende verkiezingsproces te verstoren, te verhinderen; onderstreept het feit dat veiligstelling van het verkiezingsproces de hoofdprioriteit moet zijn;
14. veroordeelt de rekrutering en het gebruik van kinderen als soldaat en informant in de veiligheidsdiensten, inclusief het gebruik van gevangenen of deserterende kindsoldaten; verzoekt de Somalische regering deze praktijk te beëindigen;
15. vraagt krachtiger maatregelen om kinderen te beschermen tegen gewapend conflict en tegen rekrutering en gebruik door de gewapende strijdkrachten en gewapende groepen; dringt er bij de autoriteiten op aan kinderen die worden verdacht van associatie met al-Shabaab, in de eerste plaats te behandelen als slachtoffers en uit te gaan van het belang van het kind en van de internationale beschermingsnormen als leidende principes;
16. herinnert eraan dat er geen veiligheid kan zijn zonder ontwikkeling en geen ontwikkeling zonder veiligheid; vraagt meer coherentie tussen veiligheids- en ontwikkelingsacties, om de programma's te versterken, zowel ter bevordering van de economische en sociale ontwikkeling als ter bestrijding van onderontwikkeling en van de oorzaken en de basis van terrorisme; herinnert eraan dat basisdiensten en -steun moeten worden verstrekt aan vrijgelaten personen, met name om ervoor te zorgen dat vluchtelingen die naar het land terugkeren, op duurzame wijze geïntegreerd worden; benadrukt het feit dat de consolidering van de administratieve structuur van de Somalische staat en van de instellingen die genoemde diensten verstrekken, moet worden versneld;
17. dringt er bij de gastlanden van vluchtelingen uit Somalië op aan realistisch te blijven wat de veiligheidssituatie in grote delen van Somalië betreft, wanneer zij vluchtelingen naar het land terugsturen;
18. maakt zich grote zorgen over de aanvallen tegen humanitaire actoren in Somalië; herinnert eraan dat het van essentieel belang is dat aan mensen in nood humanitaire hulp wordt verleend, met eerbiediging van de principes van onafhankelijkheid en neutraliteit;
19. herinnert eraan dat de vrijheid van meningsuiting een centrale rol speelt bij de opbouw van een democratische staat, met name in een periode van politieke transformatie; verzoekt de Somalische regering het strafwetboek, de nieuwe mediawet en andere wetgeving te herzien, om ze aan te passen aan de internationale verplichtingen van Somalië inzake het recht op vrije meningsuiting en vrije media;
20. veroordeelt krachtig de talrijke moorden en arrestaties en de wijd verbreide intimidatie, sluiting van kritische mediaorganen, inbeslagname van apparatuur en blokkering van

websites; vraagt dat de Somalische autoriteiten snel optreden om ervoor te zorgen dat alle schendingen van het recht op vrije meningsuiting volledig worden onderzocht en dat de daders voor het gerecht worden gebracht;

21. prijst de UNSOM en het kantoor van de Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten voor het publiceren op 4 september 2016 van het rapport over het recht op vrije meningsuiting in Somalië, het eerste publieke mensenrechtenrapport van de VN over Somalië; verzoekt de VN meer publiek te rapporteren;
22. dringt er bij de autoriteiten op aan passende wettelijke kaders vast te stellen en ten uitvoer te leggen en de nodige justitiële hervormingen uit te voeren om te voorzien in de behoeften van de bevolking met betrekking tot justitie en bescherming, aangezien straffeloosheid onaanvaardbaar is;
23. spreekt zijn bezorgdheid uit over het toenemende aantal gedwongen uitzettingen van ontheemden uit publieke en private infrastructuur in Somalië's belangrijkste steden; herinnert eraan dat deze uitzettingen moeten stroken met de toepasselijke nationale en internationale kaders; vraagt de Somalische federale regering en alle betrokken actoren concrete, duurzame oplossingen te vinden voor de problemen van ontheemden; vraagt de Somalische regering met de steun van haar partners de voorwaarden te scheppen voor de vrijwillige, waardige terugkeer van de vluchtelingen zodra de veiligheidssituatie in het land dit mogelijk maakt;
24. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie / hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Afrikaanse Unie, de president, de premier en het parlement van Somalië, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties en de Paritaire Parlementaire Vergadering ACS-EU.